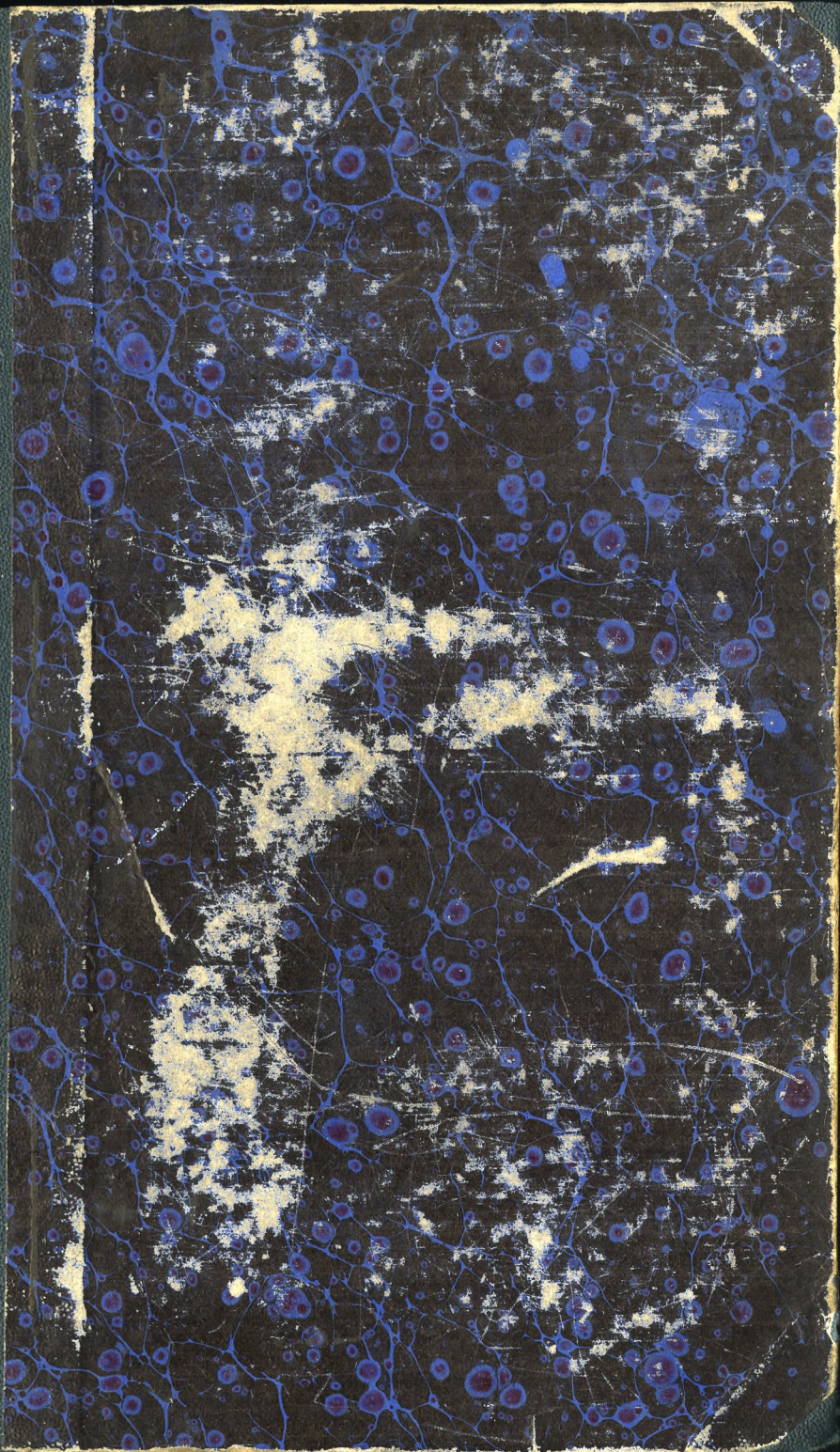

Politikai
röpiratok.

47.

47
—
2

ORSZÁGGYÜLÉSI BESZÉD.

AJÁNLVÁ

KECSKEMÉT VÁROS

VÁLASZTÓ POLGÁRAINAK.

9.

KECSKEMÉTEN,

NYOMATOTT SZILÁDY KÁROLYNÁL.

1867.

E beszéd folyó hónap 28-kán az országos ülésben, a közöstudgyi többségi javaslat érdekében lett volna elmondva.

De a haza bölcsének, Deák Ferencznek felszólalásával a többi felírottak a szólástól, s azok közt a közvetlenül harmadiknak következett szónok is elállván, így e beszéd sem mondathatott el.

Szabadjon hinnen, hogy t. Választó Polgártársaim e beszédnek részökre történendő közlését szívesen fogják venni; s e közléssel egy-szersmind e fontos köztigybni szavazatomnak nyilvános indokolását szinte polgári feladatommak tartottam.

Kelt Pesten, -Martius 31-kén 1867.

D^s BALLAGI GÉZA.

Tisztelt Ház!

Nem azért szólok fel többé, t. Ház! hogy most már a tárgyalás hetedik napján, a többségi javaslat érdekében, hosszabb közjogi fejtegetésekbe ereszkedjem: ezt már előttem többen, s nálamnál szakavatottabban eszközölték; de felszólalok egyedül azért, hogy iránta véleményemet s hozzájárulási szavazatomat egyszerűen indokoljam.

Elismerem, hogy a többségi javaslat több pontjaiban és intézkedéseiben engem sem elégít ki; hogy mind ez, a mi csak abban a jogmegosztásra s joggyakorlat közösségre vonatkozólag benn foglaltatik, azon mérvben, se a *pragmatica sancti*oból nem következik, se a csakugyan több tekintetben hiányos 48-ki törvényeknek, még kiegészítendő hiányaiból életszükségkint nem föltételeztetik.

Elismerem, hogy a kisebbségi javaslat, tisztán a magyar jog, a magyar alkotmányosság szempontjából tetszősebb és kielégítőbb; de a birodalom és örökös tartományok, s létező viszonyaink és az európai körülmények irá-

nyában szűkebb látkörrel levén alkotva, ez által abstract jogosultsága mellett is, ezúttal gyakorlatilag kivihetlenné válik.

Én is, a gyakorlatilag kivihetlenné vált ösvényre nem térhetvén, s hazám ügyét arra, kockáztatólag nem terelhetvén, a czélszerűbb, a biztosabb többségi javaslatához járulok, s a következő indokból:

Hiszem, t. Ház! s e hitet a t. Ház tagjai közül bizonyosan többen is osztani fogják — hogy mi, Magyarország s a magyar nemzet, minden a papiron létező alkotmányos jogaink, minden oly sokak által nagyon is kedvezőnek tartott geográfiai és ethnográfiai helyzetünk, s kétségtelenül oly sokszor tanúsított életrevalóságunk daczára is, a sorsnak és szerencsének aligha tartozunk azon kegyenczei közé, a kik alkotmányos függetlenségüket és államéletüket, — miként közelebb az olaszoknak sikerült — mások segélyével, úgy szólván mások által, úgy szólván jelentéktelen áldozattal, biztosan kieszközölhetik. Mi bizonyosan azok közé fogunk tartozni, a kik hazájok alkotmányos életét, a létező kormányhatalommal szemközt is, jelentékeny és eszélyes áldozattal — avagy, ha ugyan úgy lehetséges, úgy csak is lételkockáztatólag, csak is bizonytalan kimentelű élethalálharcz kísérletével ejthetik meg.

Erős meggyőződéseim, t. Ház! hogy a 18 évek óta ónsúlylyal reánk nehezedeő abszolút rendszernek, s a csak névre változott alkotmánytalan provizoriumnak tovább folytatásával, e nemzet, minden szívóssága, minden életrevalósága és áldozatkészsége mellett, még egy pár súlyos évtized folytán, apránkint ugyan, de testben lélekben bizonyosan el fogott volna satnyulni, anyagilag és szellemileg elszegényedni, s elvégre is, magára hagyatottan, válságos polyglott népiségi helyzetében, elébb utóbb bizonyosan a kétségbe-

esés örvényéhez fogott volna sodortatni. S az újabb időknek történelme, elég siralmas példákban, eléggé kézzelfoghatólag tanusítja, hogy a kétségbeesett nemzetek, elvégre szenvedéseik által, akaratlanul is, önfentartásuk érdekében, a forradalmi térre korbácsoltatnak — s e téren mi reánk, a magyar nemzetre, elszigeteltségünkben, bizonyosan a szomszéd nemes lengyel nemzet sorsa fogott volna várhatni; avagy kétségbeesésében nemzetünk, az első alkalommal, a színleges, az ideiglenes segélyforrás csásbszeréhez, a foederalismushoz fogván menekülni, a sikamlós foederalismusnak ide benn és oda künn leendő eszélytelen alkalmazásával, sz. István birodalmát, elébbutóbb a feloszlás és feldarabolásnak — de a foederalismus utján önmagát is nemzetünk, legalább szerintem — minden újabb áldozatai és végerőfeszítései daczára, a bizonyosan bekövetkezendő feltámadás nélküli halálnak fogta volna kitenni. — A foederalismus s a forradalom, mint a kétségbeesés szította kísérletek irányában, polyglott népiségi viszonyaink, válságos körülményeink közepette, s tagadhatlanul szerencsétlen physical helyzetünkben, ez hitem és meggyőződés.

S épen azért azt látván, t. Ház! hogy a kisebbségi javaslat, minden abstract tetszetősége és jogosultsága mellett, hazámnak ezúttal életkérdését tevő ügyét, a kiegyenlítés ügyét, a most aligha érvényesíthető merev jog kedveért, bizonytalan időre, bizonytalan reményekért fogná elnapolni; de sőt — ki merészel érette felelősséget vállalni? ki fogna érette, a lehetlenségiért jót állani, hogy be nem következhetik? hogy a hatalom részéről netalán bekövetkezhető veszélyes játékos szereplése esetére, a nemzetügy ez által nem fogna-e kockára tétetni? — én, ez indokból, a kisebbségi javaslatához ezúttal nem

járuhatok. S ellenkezőleg, meg levén győződve, hogy a többségi javaslattal, hazánk alkotmányának legfőbb alapjogai és függetlensége föl nem adatnak; hogy az alkotmány életbeléptével és megszilárdultával nemzetünk sokkal több alkotmányos jogoknak tényleges birtokába lép, mint a mennyivel eddig, nem a papíron, nem a törvénykönyvben, de a valóságban, az életben tényleg bírt; ép' ez indokból én, a többségi javaslatot czélszerűbbnek, és gyakorlatilag eszélyesebbnek tartom, de sőt veszélyesnek se találom.

A többségi javaslat veszélyességét a t. képviselőtársak közül többen indokolták, és azok ellenében, t. képviselőtársunk Somsich Pál a többi közt némileg oda utalt, hogy az, az ő értelmökben, régebben talán veszélyessé válhatott volna. Szabadjon ez eszmét énnekem tovább fűznöm. A többségi javaslat — szerintem is — Königrätz előtt; irányunkban talán veszélyessé válhatott volna. Ugy a kormányhatalom, a német hegemoniát egykor magához ragadhatván, s a német elem együttes erejét ellenünk használhatván, az által a többségi javaslat irányunkban egykor veszélyessé fogott volna válhatni. — De most, a midön a dynasziának a német hegemoniáról és uralomról, saját életérdekében is, örökre le kell térnie; a midön a dualismust őszintén, mint egyetlen életföltételét, érvényesítenie kell: akkor többé, a valódi alkotmányos paritásra fektetett többségi javaslat veszélyességét föl nem találhatom.

De sőt azon biztos hitben vagyok, t. Ház! ha a közelebb lefolyt 18 évek alatt, a súlyos katonauralom mellett, s Európának ismert közönyössége daczára, e nemzet önmagát egészen híven megőrizni, s alkotmányos életét így is, a pusztá negativitással diadalra juttatni birta;

ha alkotmányos életének most tagadhatlanul tényleges birtokába lép: akkor előttem kétségtelen lesz, hogy ez országnak természetszerű kincsei, logikai egymásutánban kifejlesztetni, s jóra való népessége anyagilag és szellemileg erősödni fogván, a paritás alapján fekvő dualismus így nemcsak jövendőnknek egyik garantiájává válik, de apránként minden tekintetben erősödni fogván, ha netalán a minket legközelebből érdeklő nyugoti német s a keleti kérdés erőszakosan fogna megoldatni, s ha netalán alkotmányos önállásunkat convulsiók érdeklénék: mi többé, nem a puszta papíron létező alkotmánynyal bírván, mert hisz' uraim! ezt mindannyian tudjuk, hogy a diplomatia arra nem sokat ad, azzal nem sokat törődik — de a valóságban, az életben tényleg alkotmányos étellel, alkotmányos hatalommal bírván, s a convulsióknál a latba tényleg súlyt vehetvén, ez által, csak is ez által eszközölhetjük azt, hogy az esetre többé nem ignoráltatunk, hogy a magyar nemzetről, s a magyar hazáról rólunk nélkülünk nem rendelkezhetnek. — Ez a főczél. Ennek kell mindnyájunk szemei előtt lebegnie. S erre kell, hogy mindannyian, lelkeink egész erejével, s egyenlően törekedjünk.

De sőt tovább megyek, t. Ház! erős hitem, hogy a többségi javaslat életbeléptével, s a nemzetnek a szerint is kimaradhatlanná válendő megerősülésével, ha netalán a német kérdés bármikor meg fogna oldatni, mert az — szerintem — csak idő kérdése, az csak a jövendőnek bizonyos és nyilvános titka, hogy az esetre, ez a többségi javaslat, a kormányhatalomnak kényszerű beleegyezésével, s a jóra való népességnek hozzájárulásával, bizonyosan a szerintem is jogosultabb, kielégítőbb kisebbségi javaslattá fog idővel átalakulni, hogy az íge, a maga egész teljességében, valóságos testté, csak is akkor

fog bizonyosan rázkódás és koczkáztatás nélkül átválthatni.

Ezek azon nézpontok, ezek azon indokok, a melyek engem arra birtanak, hogy én szavazatommal, lelkem meggyőződése szerint, a többségi javaslatához járuljak.

Horváth Döme,

Kecskemétvárosi képviselő.

D^s BALLAGI GEZA

